

ZUZANA
CANDIGLIOTA
ADVOKÁTKA

Nejvyšší správní soud
Moravské nám. 6
657 40 Brno-střed

sp. zn. 5 As 21/2021

V Brně dne 8. 12. 2022

Stěžovatel: **Mgr. Dušan Dvořák**, nar. 12. 1. 1962
t. č. Věznice Rapotice, Lesní Jakubov 44, 675 71 Náměšť nad Oslavou (do této věznice
přemístěn z Věznice Břeclav)

Zastoupen: Zuzanou Candigliota, advokátkou se sídlem Burešova 615/6, 602 00 Brno

Žalovaný: **Ministerstvo kultury ČR**
se sídlem Maltézské náměstí 471/1, 118 11 Praha 1 – Malá Strana

**Doplnění kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze
dne 11. 1. 2022, č. j. 15 A 108/2019-348**

Příloha:

Návrh holografického zobrazení posvátnosti konopí

ZUZANA CANDIGLIOTA | ADVOKÁTKA

IČ 03746933 | datová schránka by2wpca
Reg. číslo České advokátní komory 16127
Bankovní spojení 2200755319/2010

Burešova 615/6
602 00 Brno
Česká republika

+420 607 005 043
advokatka@candigliota.cz
www.candigliota.cz

Stěžovateli byla usnesením nadepsaného soudu ze dne 26. 10. 2022, č. j. 5 As 21/2022-70, z důvodu pasivity předchozího právního zástupce v řízení o podané kasační stížnosti ustanovena jako nová právní zástupkyně Zuzana Candigliota.

Stěžovatel proto tímto opětovně doplňuje svoji kasační stížnost ze dne 20. 1. 2022, včetně všech jejích následných doplnění, která směřuje proti rozsudku Městského soudu v Praze (dále také jako „městský soud“) ze dne 11. 1. 2022, č. j. 15 A 108/2019-348. Předmětným rozsudkem byla ve výroku I. zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí ministra kultury ze dne 5. 6. 2019, č. j. MK 40771/2019 OPL, a výrokem II. nebyla žádnému z účastníků přiznána náhrada nákladů řízení. Věc projednávaná městským soudem se zjednodušeně řečeno týkala zamítnutí registrace Konopné církve, kdy byl návrh na registraci podán přípravným výborem této církve, jehož byl stěžovatel zmocněncem.

Jako kasační důvody stěžovatel uplatnil § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

I. Předchozí stav řízení

Již v roce 2016 podal přípravný výbor Konopné církve (dále také jako „navrhovatel“ nebo „navrhující církev“) k žalovanému návrh na registraci zmíněné církve. V konečném důsledku však byl tento návrh žalovaným zamítnut s odůvodněním, že činnost předmětné církve není v souladu s podmínkami stanovenými zákonem č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech (dále jen „zákon o církvích“). Hlavně proto, že navrhovatel nespĺňuje již základní premisu pojmu církve a náboženství předvídanou ust. § 3 písm. a) citovaného zákona.

Žalovaný provedl vlastní definování daných pojmů a kritérií, která musí být pro takový případ splněna. Na základě toho dospěl k závěru, že se navrhující církev nezabývá zásadními a definitivními otázkami ve vztahu k hlubokým a nezávitelným záležitostem, že není ze své podstaty všeobjímající, ale upírá se pouze k otázce prospěšnosti konopí, a že je spíše než náboženským vyznáním toliko přesvědčením. Dalším důvodem byla proklamace navrhující církve, že je otevřena i ostatním náboženstvím, což dle žalované vylučuje její vlastní náboženský směr. Závěrem žalovaný uvedl, že jde spíše o jakýsi životní styl mající za cíl dekriminální konopí, které je pojímáno jako droga. To vše měl potvrzovat i zpracovaný znalecký posudek od doc. PhDr. Davida Václavíka, Ph.D. Žalovaný nakonec dodal, že zamítnutím návrhu na registraci není navrhovateli jakkoli zasahováno do víry jeho členů, neboť rozhodnutím o registraci se církev nezakládá, právní řád jí tím pouze přiznává právní subjektivitu. Navrhované církvi to tak dle žalovaného nebrání v její další existenci, ve spravování jejích interních záležitostí, ani to nebrání v podílení se na činnosti či vyznávání učení – resp. že může navrhovaná církev působit i zcela neformálně.

Stejných závěrů pak vůči správní žalobě stěžovatele vyvodil v nyní napadeném rozsudku ze dne 11. 1. 2022, č. j. 15 A 108/2019-348, i Městský soud v Praze. V průběhu řízení před tímto správním soudem přitom nebylo vyhověno ani návrhu stěžovatele na přerušení řízení a položení předběžných otázek Soudnímu dvoru EU podle čl. 267 Smlouvy o fungování EU. Podle soudu totiž nevyvstala potřeba řešit otázku výkladu smluv EU či platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty EU, když jde v projednávaném případě pouze o registraci podle vnitrostátního zákona bez vazeb na právo EU.

II. Argumentace

Nosnými důvody zamítavého přístupu k registraci Konopné církve je to, že žalovaný, potažmo Městský soud v Praze, zastávají ve vztahu ke Konopné církvi následující názory:

- 1) nejde svým způsobem o náboženství (náboženskou víru)
- 2) chybějící registrace nevyklučuje existenci Konopné církve a její další působení

Ad 1) k naplnění pojmu náboženství (církve či náboženské společnosti)

Stěžovatel nesouhlasí se svévolnou interpretací uvedených pojmů pro účely posouzení návrhu na registraci ve smyslu § 3 písm. a) zákona o církvích. Ministerstvo i městský soud přitom k naplnění citovaného ustanovení stanovilo pro posouzení náboženské církve tyto požadavky:

- i. musí se zabývat otázkami existenciální povahy
- ii. víra musí mít metafyzické pojetí
- iii. církev musí mít vlastní etický systém
- iv. komplexnost náboženské víry
- v. vnější znak projevování náboženské víry

kteřé nebyly dle jejich subjektivního hodnocení minimálně v bodech i., ii., iv. a v. splněny.

Ani v mezinárodním právu přitom neexistuje žádná obecně přijímaná definice „náboženství“. Jde o pojem inherentně nejednoznačný a nemůže se upínat ke slovnímu spojení „víra v Boha“, či jiného metafyzického subjektu, jak z rozhodnutí žalovaného i městského soudu de facto vyplývá. Důvodem je, že víra představuje hluboce zakořeněné svědomité přesvědčení¹, a proto je třeba pojmy „víra“ a „náboženství“ vykládat široce – tedy mimo tradiční náboženská uspořádání a přesvědčení o tom, co jsou běžné institucionální prvky nebo projevy náboženství.² Není proto zas tak podstatné, že jde o uctívání rostliny, namísto nějakého metafyzického pojetí „Boha“. Kupříkladu buddhismus dokonce žádného „Boha“ nemá, hinduismus jich má naopak hned několik. Nelze se proto ani řídit znaky vyskytujícími se u jiných náboženských věrouk, které na rozdíl od Konopné církve stát registroval, a které byly vyjmenovány v bodech i.-v., neboť výčet znaků přičitatelných víře není v tomto ohledu jednotný, natož taxativně stanovený.

Víra Konopné církve přitom celou řadu z vyjmenovaných kritérií bezesbytku splňuje. Jedná se totiž o víru, že konopí prostřednictvím kanabinoidů propojuje svět. Jako byl Ježíš pro křesťany první mezi lidmi, je i konopí v očích Konopné církve jedinou rostlinou, která propojuje skrze kanabinoidy vše živé. Uvedené jednoznačně vypovídá o základních otázkách života. Podobně jako Ježíš navíc reflektuje i konopí svými vlastnostmi boží vůli – stejně jako Ježíš má konopí schopnost uzdravovat nemocné. Ačkoli je částečně čerpáno i z určitých vědeckých poznatků (tj. že jsou kanabinoidy nedílnou součástí správného fungování centrální nervové soustavy, trávení, dýchání a rozmnožování), jde o pouhé prvotní přiblížení se k celé problematice, jejíž jádro a podstata jsou nehmotné a metafyzické. Případný

¹ Evropský soud pro lidská práva ve věci *Izzettin Doğan and others v. Turkey*, č. 62649/10, odst. 54 – s odkazem na „Pokyny pro legislativní přezkum zákonů ovlivňujících náboženství nebo víru“, přijaté Benátskou komisí na jejím 59. plenárním zasedání (Benátky, 18.–19. června 2004, CDL-AD(2004)028).

² Výbor OSN pro lidská práva ve svém Obecném komentáři č. 22 k článku 18 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání), přijatém v roce 1993.

nedostatek metafyzického pojetí je pouze subjektivním posouzením hodnotícího subjektu – žalovaného a městského soudu. Hlavním účelem je totiž duchovní rozměr a naplnění duchovních potřeb členů, čehož je Konopná církev schopna dosáhnout byť i stručnou modlitbou, ve které je vyjádřena celá podstata jejich náboženské víry. Nelze navíc tvrdit, že se náboženství Konopné církve omezuje pouze na určité dílčí učení o prospěšnosti konopí. Naopak je poskytován ucelený pohled na svět, bytí člověka a jeho propojení s přírodou. Jde tak o naplnění jak požadavku metafyzičnosti, tak i otázky existenciální povahy a kritéria komplexnosti. Naplněn je i onen vnější znak, když hlavním symbolem je symbol listu konopí, jako nábožensky, medicínsky i hospodářsky využitelné plodiny, kterou členové Konopné církve považují za vyšší dar mající za cíl spojit a sloužit ku prospěchu všech – resp. v očích této církve žádná rostlina na světě nemůže sloužit lépe k ilustraci vyšší „vůle“. Víra se projevuje i nenásilnou formou propagace pomocí pěstování rostliny konopí pro různé účely, které jsou však nepřipustně spojovány pouze s toxikomanií. Konopná církev dokonce na jaře a na podzim pořádá pro své členy schůzky, na kterých dochází nejen ke sdílení vědění (např. o probíhajících vědeckých výzkumech a využitelnosti v medicíně), ale i k prohlubování víry jako takové. Lze na to tedy nahlížet jako na náboženské obřady svého druhu. Podle uvedeného je tedy naplněno i kritérium požadující vnější znak. Církev se poté i sama strukturalizuje a nastavuje svá pravidla, má vlastní učení a její členové si pomáhají v nouzi. Dne 14. 5. 2016 se v Tyršově domě v Praze konal i oficiální ustanovující sjezd, o zpřístupnění kaple v obci Ospělov pro účely setkávání a obřadů přitom stěžovatel požádal Obecní úřad obce Ludmírov již v roce 2008. Naplněno je tak i kritérium strukturalizace a existence vnitřního etického systému vykazující určitý stupeň dlouhodobosti. Pro kapli v Ospělově poté stěžovatel pro účely Konopné církve navrhl pro její vnější zeď i holografickou projekci vycházející z fresky z 12. století zobrazující Ježíše léčícího slepé, ve které je v duchu víry Konopné církve vyobrazena posvátná rostlina konopí mající taktéž léčebné účinky, a to jako odkaz na to, že právě olej z konopí mohl Ježíš a jeho učedníci používat k léčbě nemocných.

Opomíjet nelze ani skutečnost, že je konopí rostlinou, která se více či méně opakovaně objevuje v různých náboženských směrech, a která je buď sama považována za svatou, nebo funguje jako prostředek spojení s metafyzickým prostředím a navázání spojení s vyšší mocí. Zvláštního postavení si konopí vydobylo už v systému náboženských věrouk věřících v animismus, polyteismus a propojení přírody ve starověké Číně a Japonsku (např. očištná funkce konopí jako ochrana před zlými duchy v rámci japonského šintoismu). V Indii a vývoji buddhismu pak bylo konopí, podobně jako v případě Konopné církve, považováno za samotný dar z nebes, zasláný jako akt milosrdenství a používaný nejen v rámci medicíny, ale i v rámci meditací. Spirituální význam přikládá konopí i samotný hinduismus, a to ve spojení s bohem Šivou. Nejde tedy o nějaké potenciální krátkodobě hnutí myslí pouze omezeného počtu osob, jak v některých případech vyloučení opravdové existence náboženské víry konstatuje soudní judikatura.³ Naopak jde v případě Konopné církve o svébytný náboženský směr propojující vlastním způsobem roli konopí v existenciální rovině. Rozdíl ve víře Konopné církve oproti ostatním uvedeným náboženstvím je ten, že nepovažuje konopí pouze za jakýsi prostředek k určitému duchovnu, či ke spojení s jiným nadpřirozeným subjektem, ale konopí je cílem (oním nadpřirozeným subjektem) samo o sobě. V roce 2015 byla podobná církev pod názvem „First Church of Cannabis“ dokonce řádně registrována v americkém státě Indiana. Konopí a spiritualita tak není žádným novodobým výmyslem či hnutím myslí pomatené skupiny jedinců, kterým jde toliko o dekriminální konopí.

Z výše uvedeného lze dovodit i splnění kritérií vyžadovaných Evropským soudem pro lidská práva ve vztahu k čl. 9 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), když byla

³ Např. nález Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2021, sp. zn. III. ÚS 2881/21, odst. 16, věta poslední.

nepochybně naplněna určitá míra naléhavosti, vážnosti, soudržnosti a důležitosti. Zmíněné členové Konopné církve dokládají mj. i tím, že za skutky spojené s jejich vírou (myšleno pěstování konopí pro jiné než toxikomanické využití) jsou ochotni riskovat trestní řízení a odnětí svobody. To výstižně demonstruje i stěžovatel, který se v současné době za pěstování konopí pro léčebné a duchovní účely se zanedbatelným (a toxikomanicky těžko využitelným) obsahem účinné látky THC (tetrahydrokanabinol/delta-9-tetrahydrokannabinolu) nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, přičemž za obdobnou činnost je v poslední dekádě trestně řešen nesčetněkrát. O naléhavosti hovoří i řada legislativních návrhů a společensky osvětových setkání, kde se členové církve snaží změnit postoj společnosti k vnímání konopí.

Členové Konopné církve tak svoji víru více než formálním požadavkem sepsání či existence sáhodlouhých náboženských textů dokládají svými skutky. Víru Konopné církve nelze zredukovat pouze na tvrzenou léčebnou prospěšnost konopí. Stejně tak je i snaha o dekriminální konopí pouze jednou z dílčích problematik, kterou se Konopná církev zabývá, a která slouží spíše k pochopení její víry ze strany společnosti, kterou je konopí bohužel vnímáno pouze jako zneužitelná a zdraví škodlivá droga – i když už v tomto ohledu lze sledovat malé krůčky k nápravě, kdy Komise pro omamné látky úřadu OSN (CND) schválila v roce 2020 alespoň vyřazení marihuany ze seznamu nejtěžších drog, a to mj. na základě doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO).⁴ Hlavní myšlenkou Konopné církve nicméně je, že konopí prostupuje vším a spojuje vše živé, což je částečně dokládáno i výsledky vědeckých výzkumů, podle kterých se kanabinoidy objevují i v organické tkáni nebo nervové soustavě – jde o určité provázání fauny a flory, jejíž plné pochopení však zůstává vědě nepoznané. Posvátnost rostliny konopí krom jejího prostoupení vším živým přitom pouze jako jeden z projevů dokládají právě i její léčebné účinky, neboť i ona má stejně jako Ježíš schopnost uzdravovat nemocné. Původní poselství a důvod aktivního organizování a sdružování Konopné církve přitom bylo nejen šíření její víry, ale i ochrana vlastních členů a jejich přesvědčení v posvátnou úlohu konopí v zachování a usměrňování života na Zemi.

Není jednoduše možné, aby si stát vytvářel ideologické představy o tom, co je a co už pravým náboženstvím nebo církví není. Pokud by stát taxativním a přísně formalistickým způsobem vyžadoval v plném rozsahu naplnění obdobných kritérií známých u jiných dlouhodobě přijímaných náboženství, uzurpoval by si výklad náboženské víry jednotlivců, kteří jsou v menšině. Stát však nemůže posuzovat samotnou legitimitu náboženského přesvědčení nebo způsoby, jakými jsou tato přesvědčení vyjádřena. S ohledem na požadavek neutrality stran náboženského vyznání nemůže stát hodnotit „opravdovost“ určitého náboženského přesvědčení výlučně prismatem toho, jak fungují tradiční či mainstreamová náboženství. K těmto závěrům dospěl už Evropský soud pro lidská práva, který uvedl, že právo zakotvené v čl. 9 Úmluvy by bylo vysoce teoretické a iluzorní, pokud by míra uvážení udělená státům umožňovala vykládat pojem náboženského vyznání tak restriktivně, že by připravila netradiční a menšinové formy náboženství právní ochrany. Pokud by stát určoval, že jen toto je víra a jen toto je náboženství, bylo by to založeno jen na jeho ideologickém přesvědčení a zkušenosti z jiných náboženských směrů.

Pro registraci Konopné církve je důležité pouze to, zda alespoň okrajově splňuje podmínky § 3 písm. a) zákona o církvích, což jak výše uvedeno Konopná církev splňuje. Jakákoli pravomoc státu z jeho strany určit, zda náboženské přesvědčení nebo prostředky použité k vyjádření takového přesvědčení jsou legitimní, je vyloučena. Stát nemůže a dokonce nesmí hodnotit, jaké náboženské přesvědčení či projevy

⁴ ČTK. OSN vyřadila marihuanu ze seznamu nejtěžších drog. Mezinárodní legalizaci konopí ale krok neumožňuje. IROZHLAS [online]. 2. 12. 2020. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/zdravi/marihuana-legalizace-konopi-trava-drogy-osn-kokain-heroin-omamne-latky_2012022242_gak.

jsou správné či legitimní. Zamítnutí registrace nemůže být projevem názoru státu o jakési nepřijatelnosti či nelegitimitě náboženského přesvědčení.^{5,6} To se však v projednávaném případě stalo.

Ani deklarovaná, a žalovaným i městským soudem zmiňovaná, otevřenost jiným náboženstvím nehovoří proti naplnění pojmu náboženství Konopnou církví, když polyteismus funguje i v jiných náboženstvích. Navíc došlo v tomto ohledu i k jisté dezinterpretaci. Konopnou církví hlásaná otevřenost má totiž dvojitý účel, jednak nevylučuje polyteismus (tj. pro svou víru nenařizuje zbavení se dosavadní víry jednotlivce, naopak umožňuje její přistoupení) a zároveň znamená, že tato nemá v přibírání nových členů žádná náboženská pravidla/předsudky, resp. že ve smyslu čl. 15 odst. 1 věty druhé Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) má případně každý právo změnit své náboženství a víru a přidat se ke Konopné církvi bez ohledu na to, k jaké církvi či náboženskému směru dosud patřil.

Nadto je třeba upozornit, že opírá-li se dosavadní stav řízení o závěry zpracovaného znaleckého posudku doc. PhDr. Davida Václavíka, Ph.D., pak je nutno mít na paměti konstatování tohoto znalce, že jemu dostupné informace o Konopné církvi neposkytují dostatek relevantních informací, aby bylo možné zodpovědně rozhodnout, zda daná komunita splňuje definiční znaky náboženské skupiny. Je nutno poukázat, že oproti odkazovanému řízení, kterým se zabýval Nejvyšší správní soud pod sp. zn. 5 As 202/2020, znalec v nyní projednávaném případě čerpal pouze v řízení předložených listin nebo informací veřejně dostupných. Znalec se tedy oproti odkazovanému případu sp. zn. 5 As 202/2020 neúčastnil žádného Konopnou církví pořádaného obřadu či shromáždění, ani nemluvil s jejími hlavními představiteli. Už jen z tohoto důvodu byl v řízení před správními orgány znalecký posudek nedostatečný a mělo dojít k jeho doplnění. V opačném případě trpělo správní řízení zakončené zamítavým rozhodnutím ministra kultury ze dne 5. 6. 2019, č. j. MK 40771/2019 OLP, takovými vadami, které mohly ovlivnit zákonnost rozhodnutí správního orgánu ve věci registrace, a pro tuto vadu měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit již Městský soud v Praze.

Stěžovatel pak v tomto směru (nutnosti doplnit znalecký posudek) z procesní opatrnosti upozorňuje, že ani případné protichůdné názory uvnitř samotné náboženské komunity stran diskuse o základních příkázáních a požadavcích komunity nemůže představovat důvod pro odmítnutí přiznání právní subjektivity. Důležité je podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva pouze to, zda jsou členové posuzované náboženské komunity schopni se shodnout alespoň na základních principech víry.⁷ Tím se však zpracovaný znalecký posudek vůbec nezabýval, protože se členy komunity Konopné církve znalec nehovořil. Přitom i zpracovaný posudek na druhé straně potvrzuje, že i ve světě existují jiná náboženská hnutí či kultury, v nichž významnou roli hraje uctívání a sakralizace posvátné rostliny.

Ad 2) k problematice registrace a dalšího působení církve

Druhým stěžejním argumentem žalovaného ministerstva a městského soudu je, že zamítnutím návrhu na registraci Konopné církve nemohlo dojít k zásahu do čl. 15 odst. 1 nebo čl. 16 odst. 1 a 2 Listiny. Tedy že neumožnění registrace a nepřiznání právní subjektivity neznamená zákaz existence Konopné církve, protože svoboda vyznání a náboženského projevu může být realizována i mimo registrované církve a náboženské společnosti.

⁵ A contrario náleží Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2021, sp. zn. III. ÚS 2881/21, odst. 22.

⁶ Evropský soud pro lidská práva ve věci Bayatyan v. Armenia, ze dne 7. 7. 2011, č. 23459/03, odst. 120.

⁷ Evropský soud pro lidská práva ve věci Izzettin Doğan and others v. Turkey, č. 62649/10, odst. 133-4.

Pokud nicméně stát některou náboženskou komunitu odmítne právně uznat, či bude její existenci tolerovat bez přiznání právní subjektivity, učiní ji tím v očích věřících i veřejnosti subjektem s fakticky „nižším“ právním postavením (v porovnání s jinými registrovanými náboženskými komunitami), což může ve společnosti vést k umocnění předsudků vůči členům takto neregistrované církve. Zejména pak jako v případě Konopné církve, která je církví novější (myšleno z pohledu jejího postupného vyčlenění z ostatních náboženským směrů), menší a navracející se v současnosti k méně obvyklému animistickému pojetí sakralizace přírody v podobě jedné posvátné rostliny, a které nadto k víře jejích členů není zakázán polyteismus.

Odmítnutí registrace, a tedy i odmítnutí vnitrostátních orgánů přiznat náboženskému sdružení fyzických osob statut právnické osoby a právní subjektivitu, může v takovém případě představovat porušení zákazu diskriminace z důvodu náboženského vyznání (čl. 9 a 14 Úmluvy ve spojení s čl. 3 odst. 1 a 3 a čl. 15 odst. 1 Listiny). Ve vztahu k vystupování Konopné církve navenek bez státem přiznané právní subjektivity registrované církve lze hovořit i o určitém zásahu do organizace a výkonu náboženského vyznání (čl. 9 ve spojení s čl. 11 Úmluvy⁸ a čl. 16 odst. 1 a 2 Listiny), neboť svoboda náboženství v sobě nezbytně zahrnuje i právo věřících vytvářet trvalé organizační struktury v podobě církví a náboženských společností. Efektivita fungování církve může být zamítnutím její registrace významně zasažena, neboť církev v takovém případě nezíská právní subjektivitu a trvalé uznání, dokonce ani jiná práva vnitrostátním právním řádem jinak přiznaná pouze pro registrované církve a náboženské společnosti.⁹ Tím pádem bude oslabeno nejen postavení Konopné církve v očích společnosti a jejích vlastních členů, ale i její vstupování coby neregistrované církve do právních vztahů (vykonávat svá subjektivní práva či plnit své povinnosti). Jednoduše bude na Konopnou církev pohlíženo jako na druhořadou. Jiné subjekty totiž budou k neregistrované církvi přistupovat jinak, než k církvi registrované – např. pronájem nemovitých prostor aj. Je totiž nepochybné, že jiný přístup zaujme pronajímatel k církvi, která bude fungovat toliko v rámci právní subjektivity spolku, než k církvi, která bude právně fungovat jako církev registrovaná podle zákona o církvích.

Akt registrace navíc zaručuje nejen formální právní subjektivitu, nýbrž i přístup k určitým právům podle zákona o církvích. Jde kupříkladu § 6 a 7 citovaného zákona ve smyslu provozování náboženské výuky a výuky duchovních, zřizování církevních škol, duchovenské činnosti v ozbrojených složkách a místech s omezenou osobní svobodou, práva uzavírat církevní sňatky nebo významná povinnost dodržovat zpovědní tajemství. Oslabení zpovědního tajemství má mj. dle § 368 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, dopady i na výjimku z oznamovací povinnosti trestných činů, kterou mají jen duchovní registrované církve a náboženské společnosti s oprávněním k výkonu zvláštních práv. Zamítnutí registrace církve má částečný vliv i do úpravy daní, neboť se na takovou církev a plnění v její prospěch od jejích přispěvatelů nevztahují některé výjimky:

- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů – § 15 odst. 1 (nezdanitelná část základu daně u bezúplatného plnění), § 19 odst. 1 písm. b) (osvobození od daně u kostelních sbírek, výnosů za církevní úkony a u příspěvků členů církve)

⁸ Evropský soud pro lidská práva ve věci ve věci Gorzelik and others v. Poland, č. 44158/98, odst. 52 ve spojení s Metropolitan church of Bessarabia and others v. Moldavia, č. 45701/99, odst. 105, nebo ve věci Lajda v. The Czech Republic, č. 20984/05.

⁹ BOBEK, Michal. Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání (čl. 9 EÚLP). In: KMEC, J. KOSAŘ, D. KRATOCHVÍL, J. BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 987-8. ISBN 978-80-7400-365-3.

- zákon č. 382/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí – § 4 odst. 1 písm. e) (osvobození od daně z pozemku) a § 9 odst. 1 písm. e) (osvobození od daně ze staveb a jednotek)

Bez právní subjektivity může být teoreticky ztížena i právní ochrana obřadních míst a bohoslužeb, resp. tzv. duchovních míst, objektů a památek, nebo třeba samotných členů církve. Jak vyplývá i z případu řešeného Evropským soudem pro lidská práva ve věci Metropolitan church of Bessarabia and others v. Moldavia, č. 45701/99, odst. 101, církev či náboženská společnost organizovaná jako právnická osoba nebo její orgán může v takovém případě uplatňovat práva svých stoupců zaručená čl. 9 Úmluvy jejich jménem, a to v rámci externího pojetí – *forum externum* – jejich svobody náboženského vyznání (tzv. kolektivní dovolávání se ochrany prostřednictvím citovaného článku). Eventuálně má právní subjektivita dopad i na ochranu majetku zaručenou čl. 1 dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě.¹⁰

Nelze proto souhlasit s uvedeným právním posouzením, že neregistrování Konopné církve nebude mít do její další existence a fungování žádný dopad. Zamítnutí registrace v konečném důsledku potlačuje právo na svobodu vyznání a šíření učení a víry Konopné církve, jakož narušuje i její chod a správu jejího majetku.

Právo na právní subjektivitu, nesmí být chápáno jako výsada, ale jako právo, které tvoří základní prvek svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení. Přístup k právní subjektivitě by měl být v takovém případě otevřen co největšímu počtu komunit a neměl by vylučovat žádnou náboženskou komunitu na základě toho, že není tradičním nebo uznávaným náboženstvím nebo vírou.¹¹ To s dodržáním premisy, že zachování skutečného náboženského pluralismu je životně důležité pro přežití demokratické společnosti.¹²

Předběžné otázky Soudnímu dvoru EU

V souvislosti se vznesenými otázkami Soudnímu dvoru EU (dále jen „SDEU“), které by měly být v současném řízení vyřešeny jako otázky předběžné, doplňuje stěžovatel následující.

S problematikou (ne)registrování Konopné církve souvisí i otázka výkonu náboženských projevů dotýkající se mj. komunitární právní úpravy EU. Žalované ministerstvo i městský soud totiž argumentují, že chybějící registraci není zasahováno do další existence a dalšího výkonu náboženského vyznání Konopné církve. Mezi projevy náboženského vyznání však dozajista patří bohoslužebné a rituální obřady (v jakékoli podobě – ať už konané společně či individuálně) a s tím spojená otázka modlitebních a bohoslužebných předmětů. Právě v nich je třeba mít jasno z hlediska unijního práva, resp. z hlediska toho, do jaké míry je umožněn výkon i případně neregistrované církve. Jinak řečeno, nelze tvrdit, že chybějící registrace není zásahem do svobody náboženského vyznání a sdružování, pakliže stejného nelze efektivně využívat mimo danou registraci.

Minimálně předběžné otázky směřované SDEU stran výrobků a nakládáním s konopí jsou důležité. Jestliže je omezena výroba, import a export výrobků z konopí, tak je de facto omezena i činnost Konopné

¹⁰ Ve spojení se výkladem od BOBEK, Michal. Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání (čl. 9 EÚLP). In: KMEC, J. KOSAŘ, D. KRATOCHVÍL, J. BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 966 a 987. ISBN 978-80-7400-365-3.

¹¹ Evropský soud pro lidská práva ve věci Izzettin Doğan and others v. Turkey, č. 62649/10, odst. 55 – s odkazem na „Společné pokyny o právní subjektivitě náboženských nebo náboženských společenství“, přijaté Benátskou komisí na jejím 99. plenárním zasedání ve dnech 13.–14. června 2014 (Benátky, CDL-AD(2014)023).

¹² Evropský soud pro lidská práva ve věci Bayatyan v. Armenia, ze dne 7. 7. 2011, č. 23459/03, odst. 122.

církve, která nemůže nakládat s konopnými modlitebními pomůckami ani si pro potřeby svých členů a obřadů vyrábět konopné masti a oleje. Činnost Konopné církve tak bude upozaděna a její věrohodnost snížena nejen chybějící registrací, ale i omezením výkonu své víry, náboženských obřadů a bohoslužeb. Pokud by se Konopná církev naopak uznala jako registrovaná církev, mohla by být teoreticky ochrana používání konopí a výrobků z něho např. skrze výkon náboženských obřadů a rituálů nebo výuky uplatněna ve smyslu § 6 odst. 3 písm. a) zákona o církvích.

III. Závěr

Ministerstvu ani soudům v tomto ohledu nepřísluší hodnotit samotnou víru v otázce její legitimacy a správnosti. Konopná církev je přitom dlouhodobější strukturou a organizovaným systémem více osob, které spojuje společná víra v posvátnou úlohu rostliny konopí, a který naplňuje hlavní obecně uznávané projevy náboženské víry. Nikdo nemůže doložit boží vůli a víru v ní pouze na vědeckých základech nebo existencí rozsáhlých náboženských textů. Víra je nehmotná a může být toliko navenek prokazována chováním členů církve a jejich jednáním v každodenním životě. V případě členů Konopné církve (stěžovatele nevyjímaje) mj. výkonem trestu odnětí svobody za pěstování rostliny, kterou považují za „boží“ dar propojující vše na světě a jež ovlivňuje naše každodenní jednání. Stát má být v takovém případě neutrální a chránit náboženskou pluralitu. Tedy formou rozhodování o registraci církve a přiznání právní subjektivity nikoli autoritativně preferovat jen některá náboženství, která spadají do jeho ideologických představ o tom, co je a co není opravdové náboženství a víra, ale snažit se o existenci více náboženských směrů a umožnit jejich koexistenci, šíření víry a vzájemný dialog.¹³

Uznání církve či náboženské společnosti formou registrace náboženské právnické osoby není sice podmínkou pro to, aby se její členové směli sdružovat či společně konat obřady, bohoslužby apod., na druhou stranu to má ale značný vliv na vystupování takové neregistrované církve navenek a její přístup k dalším zvláštním oprávněním, které vnitrostátní právo s registrací spojuje (povolení vyučovat, zřizovat církevní školy, získávat finanční příspěvky na svou činnost, právo konat obřady, výkon funkce duchovních, zповědní tajemství aj.).¹⁴ Pokud by k registraci přeci jen nedošlo, je nutno alespoň zodpovědět nakládání předběžných otázek komunitárního práva, které mají nezanedbatelný dopad právě na ono další fungování Konopné církve mimo režim registrace.

Toto podání nechť je považováno pouze za další doplnění argumentace stěžovatele, neboť stěžovatel na původních kasačních důvodech stejně jako na dosud učiněné argumentaci trvá. Tímto podáním stěžovatel pouze rozvíjí svoji dosavadní argumentaci, pro kterou má za to, že došlo k nezákonnosti spočívající v nesprávném a účelovém posouzení právní otázky stran výkladu a naplnění podmínek pro registraci Konopné církve ve smyslu § 3 písm. a) zákona o církvích, jakož i k nesprávnému právnímu posouzení ohledně toho, že se zamítnutí registrace Konopné církve ve smyslu zákona o církvích jejího dalšího působení, existence a víry jejích členů nikterak nedotýká. Dílem je napadené rozhodnutí i nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť se správní soud nedostatečně vypořádal se spirituálním významem víry Konopné církve, na kterou stěžovatel v souvislosti s čl. 9 Úmluvy opakovaně upozorňoval. Stejně tak dle názoru stěžovatele rozhodnutí městského soudu neobstojí ani z toho

¹³ Analogicky Evropský soud pro lidská práva ve věci *Bayatyan v. Armenia*, ze dne 7. 7. 2011, č. 23459/03, odst. 118-120.

¹⁴ Shodně BOBEK, Michal. Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání (čl. 9 EÚLP). In: KMEC, J. KOSAŘ, D. KRATOCHVÍL, J. BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 988. ISBN 978-80-7400-365-3.

důvodu, že již řízení před správním orgánem v podobě Ministerstva kultury ČR bylo s ohledem na nedostatečně zpracovaný znalecký posudek zatíženo vadou, pro které mělo být rozhodnutí žalovaného zrušeno.

IV. Návrh

Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud ve smyslu § 48 odst. 1 písm. b) s. ř. s. řízení vedené pod sp. zn. 5 As 21/2021 přerušil a požádal Soudní dvůr EU o zodpovězení těchto předběžných otázek:

- 1) Je v souladu s čl. 34 Smlouvy o fungování EU (SFEU), když Česká republika nemá žádný právně závazný předpis ke zjištění limitní hodnoty THC (tetrahydrokanabinolu/delta-9-tetrahydrokannabinolu) zakládající trestnost skutku při jejím překročení? A to za situace, kdy Česká republika ignoruje nařízení č. 1122/2009/ES, které v příloze č. 1 přesně popisuje, jak při měření hodnot postupovat ke zjištění reálného obsahu THC (tetrahydrokanabinolu/delta-9-tetrahydrokannabinolu) v konopí, protože je výsledkem praxe v České republice právě to, že u EU uznaných odrůd konopí v režimu zemědělských rostlin s obsahem do 0,2 % THC (tetrahydrokanabinolu/delta-9-tetrahydrokannabinolu) bývá českými státními orgány zcela běžně a účelově naměřen nadlimitní obsah uvedené účinné látky?
- 2) Je v souladu s čl. 34 Smlouvy o fungování EU (SFEU), když všechno v České republice vypěstované konopí s naměřeným nadlimitním obsahem THC (tetrahydrokanabinolu/delta-9-tetrahydrokannabinolu) musí být použito pouze k léčebným nebo výzkumným účelům a nesmí být použito pro náboženské účely a současně není ve smyslu § 5 odst. 5 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, povoleno pěstování a použití konopí s podlimitním obsahem THC pro náboženské účely?
- 3) Je v souladu s čl. 5 a 6 směrnice 2015/1535/ES, když Česká republika navýšení limitu THC (tetrahydrokanabinolu/delta-9-tetrahydrokannabinolu) v konopí z 0,3 % na 1 % THC v ustanovení § 2 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, provedené novelizačním zákonem č. 366/2021 Sb. nenotifikovala Evropské komisi?

Ve věci samé pak stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 1. 2022, č. j. 15 A 108/2019-348, jakož i jemu předcházející rozhodnutí ministra kultury ze dne 5. 6. 2019, č. j. MK 40771/2019 OLP.

in eventum

Aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 1. 2022, č. j. 15 A 108/2019-348, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Mgr. Dušan Dvořák

zastoupen

Zuzanou Candigliota, advokátkou